

Bryssel 17.1.2018
COM(2018) 24 final

2018/0008 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS

elinikäisen oppimisen avaintaidoista

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

{SWD(2018) 14 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Euroopan yhteiskunnissa ja talouselämässä on käynnissä merkittäviä digitaalisia ja teknologisia innovaatioita sekä muutoksia työmarkkinoilla ja väestörakenteessa. Monia tämän päivän töistä ei ollut olemassakaan vuosikymmen sitten, ja jatkossa syntyy monia uusia työllisyyden muotoja. Komissio toi esiin valkoisessa kirjassa Euroopan tulevaisuudesta¹, että ”useimmat nyt kouluun menevät lapset päätyvät todennäköisesti tekemään työtä, jota ei vielä ole keksitty” ja että tämä ”edellyttää paitsi valtavia investointeja taitojen kehittämiseen, myös koulutuksen ja elinikäisen oppimisen järjestelmien merkittävää uudelleensuunnittelua”.

Yleissivistävä ja ammatillinen koulutus on osa ratkaisua, jolla pyritään saamaan useammille ihmisille ihmisarvoista työtä, vastaamaan paremmin talouden taitotarpeisiin ja vahvistamaan Euroopan selviytymiskykyä. Kun otetaan huomioon teknologian nopea edistyminen ja siihen liittyvät muutokset työprofiileissa ja vaatimuksissa, elinikäisen oppimisen on pohjaututtava yritysten sekä koulutus- ja oppimisympäristöjen väliseen vahvaan yhteistyöhön ja synergiaan. Samalla koulutusjärjestelmien on mukauduttava tähän todellisuuteen. Erityisesti vaikuttaa siltä, että nuorten varustaminen kiinteillä taidoilla tai tiedoilla ei enää riitä, vaan heidän on kehitettävä selviytymiskykyään, hankittava laajempi taitovalikoima sekä kehitettävä kykyä sopeutua muutokseen.² Tässä tilanteessa elinikäisen oppimisen perspektiivin – jossa ihmiset hankkivat uusia ja merkityksellisempiä taitoja läpi elämänsä – tarve ja arvo ovat ilmeisemmät kuin koskaan aiemmin.

Rooman julistuksessa³, joka hyväksyttiin 25. maaliskuuta 2017, 27:n jäsenvaltion ja Eurooppa neuvoston johtajat, Euroopan parlamentti ja Euroopan komissio lupasivat toimivansa sellaisen unionin eteen, jossa ”nuoret saavat parasta koulutusta ja voivat opiskella ja löytää työtä kaikkialta Euroopasta”.

Euroopan yhteiskunta- ja talouselämä nojautuu voimakkaasti korkeasti koulutettuihin ja päteviin ihmisiin. Luovuuden, kriittisen ajattelun, aloitteellisuuden ja ongelmanratkaisukyvyyn kaltaisilla taidoilla on merkittävä rooli nyky-yhteiskunnan monimutkaisuuden ja muutosten käsittelyssä. Globalisaation hallintaa käsittelevässä pohdinta-asiakirjassa todetaan, että yhä liikkuvammassa ja digitaalisemmassa yhteiskunnassa tarvitaan uusia oppimistapoja sekä joustavampia koulutusmalleja, ja EU:n sosiaalista ulottuvuutta käsittelevässä pohdinta-asiakirjassa korostetaan oikeanlaisten taitojen ja osaamisen merkitystä, jotta voidaan pitää yllä elintasoja Euroopassa.⁴ Ilmastomuutos ja luonnonvarojen rajoitukset yhdessä taloudellisen ja sosiaalisen eriarvoisuuden kanssa tarkoittavat sitä, että kestävä kehitys on välttämätöntä ottaa huomioon kaikessa ihmisten toiminnassa.⁵

Kuten komission tiedonannossa *Eurooppalaisen identiteetin vahvistaminen koulutuksen ja kulttuurin avulla*⁶ tuotiin selkeästi esiin, eurooppalaisella koulutusalueella olisi helpotettava

¹ Valkoinen kirja Euroopan tulevaisuudesta, Euroopan komissio, 2017; https://ec.europa.eu/commission/white-paper-future-europe-reflections-and-scenarios-eu27_fi

² Valkoinen kirja Euroopan tulevaisuudesta, ks. alaviite 1.

³ Rooman julistus, annettu 25. maaliskuuta 2017; <http://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2017/03/25-rome-declaration/>

⁴ Pohdinta-asiakirja globalisaation hallinnasta, Euroopan komissio, 2017; https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-harnessing-globalisation_fi

⁵ ”The Future of Work”, EPSC Strategic Notes (13/2016); Neuvoston päätelmät kestävästä kehityksestä edistävästä koulutuksesta, marraskuu 2010; https://ec.europa.eu/epsc/file/strategic-note-13-future-work_en

⁶ Komission tiedonanto Eurooppalaisen identiteetin vahvistaminen koulutuksen ja kulttuurin avulla – Euroopan komission panos EU-johtajien kokoukseen Göteborgissa 17. marraskuuta 2017, COM(2017) 673.

oppijoiden, opetushenkilöstön ja oppilaitosten välistä yhteistyötä ja liikkuvuutta. Tämä perustuu siihen, että kaikki jäsenvaltiot saavat yhteistä etua koulutuksen ja kulttuurin koko potentiaalin hyödyntämisestä työpaikkojen, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden aikaansaamisessa ja välineinä eurooppalaisen identiteetin omaksumiseen kaikessa moninaisuudessaan. Sillä reagoidaan Euroopan työmarkkinoiden lisääntyneeseen liikkuvuuteen ja tarpeeseen lisätä investointeja kielitaitoon sekä digitaaltaitoihin, yrittäjyystaitoihin ja STEM-aineisiin (luonnontieteet, teknologia, insinööritieteet ja matematiikka) liittyviin taitoihin. Joulukuussa 2017 kokoontunut Eurooppa-neuvosto kehotti tarkastelemaan toimenpiteitä, joilla voitaisiin puuttua digitalisaatioon, kyberturvallisuuteen, medialukutaitoon ja tekoälyyn liittyviin osaamishaasteisiin, ja toi esiin tarpeen soveltaa osallistavaa, elinikäiseen oppimiseen perustuvaa ja innovointivetoista koulutuksen toimintamallia.⁷

Jyrkkänä kontrastina näille kehotuksille OECD:n tuoreimman PISA-tutkimuksen tiedot osoittavat, että yhdellä viidestä oppilaasta EU:ssa on puutteelliset taidot lukemisessa, matematiikassa tai luonnontieteissä.⁸ Alisuoriutumisen suuntaus EU:ssa kokonaisuutena voimistui huolestuttavasti vuosina 2012–2015. OECD:n vuonna 2012 tekemässä aikuisten osaamistutkimuksessa (PIAAC) mukana olevissa maissa 4,9–27,7 prosentilla aikuisista on ainoastaan alimman tason lukutaito ja 8,1–31,7 prosentilla ainoastaan alimman tason laskutaito.⁹

Lisäksi EU:n väestöstä 44 prosentilla on heikot digitaaltaidot tai ei näitä taitoja lainkaan (19 %) ¹⁰ siitä huolimatta, että teknologisella ja digitaalisella muutoksella on syvällisiä vaikutuksia Euroopan talous- ja yhteiskuntaelämään. Talouden nopea digitaalinen muutos tarkoittaa sitä, että miltei kaikissa töissä, kuten myös osallistumisessa yhteiskunnan toimintaan laajemmin, edellytetään nyt jonkinasteisia digitaaltaitoja. Digitaaltaidot ovat tänä päivänä yhtä olennaisia kuin luku- ja laskutaito, minkä vuoksi Euroopassa tarvitaan digitaalisesti päteviä ihmisiä, jotka teknologian käyttämisen lisäksi pystyvät myös innovoimaan ja toimimaan edelläkävijoinä.

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ensimmäisenä periaatteena on oikeus laadukkaaseen ja osallistavaan yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen.¹¹ Jos ei ole tarvittavia taitoja osallistua yhteiskunnan ja työmarkkinoiden toimintaan, työttömyyden, köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen riski kasvaa. Se haittaa osallistavaa ja kestävää kasvua samoin kuin teollisuuden kilpailu- ja innovointikykyä. Tutkimusten mukaan lukemiseen, laskemiseen ja digitaaliseen osaamiseen liittyvien perustaitojen parantaminen kulkee käsi kädessä laajempien avaintaitojen kehittämisen kanssa. Se liittyy erityisen voimakkaasti henkilökohtaiseen kehitykseen sekä oppimistaitojen ja kansalaistaitojen kehittämiseen.¹²

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät vuonna 2006 suosituksen elinikäisen oppimisen avaintaidoista.¹³ Siinä suositellaan jäsenvaltioita kehittämään avaintaitojen tarjoamista kaikille osana elinikäisen oppimisen strategioita. Sen liitteenä olevassa

⁷ Eurooppa-neuvoston päätelmät, 14.12.2017, [EUCO 19/17](#).

⁸ ”PISA 2015 Results”, OECD, 2016; <https://www.oecd.org/pisa/pisa-2015-results-in-focus.pdf>; ”Pisa 2015: EU performance and initial conclusions regarding education policies in Europe”, Euroopan komissio, 2016; https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/pisa-2015-eu-policy-note_en.pdf

⁹ ”Education and Training Monitor”, Euroopan komissio, 2016, s. 81; http://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2016_en.pdf

¹⁰ Digitaalistrategian tulostaulu 2017, Euroopan komissio, 2017; <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-scoreboard>

¹¹ Komission tiedonanto Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin perustamisesta, COM(2017) 250.

¹² ”Skills for Social Progress: The Power of Social and Emotional Education”, OECD, 2015; <http://www.oecd.org/edu/skills-for-social-progress-9789264226159-en.htm>

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus [2006/962/EY](#), annettu 18. joulukuuta 2006, elinikäisen oppimisen avaintaidoista.

avaintaitoja koskevassa eurooppalaisessa viitekehyksessä määritellään myös taidot, joita kukin tarvitsee itsensä toteuttamista ja kehittämistä, työllistymistä, sosiaalista osallisuutta ja aktiivista kansalaisuutta varten. Jäsenvaltioita pyydettiin käyttämään viitekehystä sen varmistamiseksi, että perustason yleissivistävä ja ammatillinen koulutus tarjoaa kaikille nuorille keinot kehittää avaintaitoja tasolle, joka varustaa heidät aikuisuutta varten, ja että aikuiset voivat kehittää ja päivittää avaintaitojaan läpi elämänsä.

Vuoden 2006 jälkeen opetus- ja oppimistavat ovat kehittyneet nopeasti: teknologian käytön, etäoppimisen ja epävirallisen oppimisen lisääntyminen digitaalisten mobiililaitteiden käytön kautta vaikuttavat taitojen hankintamahdollisuuksiin. Viime vuosikymmenen aikana saadut kokemukset osoittavat, että opetus- ja oppimisympäristöissä on hyödynnettävä paremmin näitä uusia mahdollisuuksia, jotta voidaan tukea aktiivisesti taitojen kehittämistä läpi elämän. Kaikkien oppijoiden oppimiskokemuksia kaikilla aloilla on rikastettava vahvistamalla virallisen ja epävirallisen oppimisympäristön välistä yhteyttä. Tähän voidaan päästä edistämällä oppiaineiden välistä oppimista, tutkivaa oppimista, harjoittelua ja työssäoppimista.

Ehdotetun suosituksen tavoitteena on parantaa kaikkien ihmisten avaintaitojen kehittämistä läpi elämän ja edistää toimenpiteitä, joita tarvitaan tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Sillä kannustetaan jäsenvaltioita valmistelevaan ihmisiä paremmin muuttuviin työmarkkinoihin ja aktiiviseen kansalaisuuteen yhteiskunnissa, joissa monimuotoisuus, liikkuvuus, digitaalisuus ja globaalius yhä lisääntyy, sekä kehittämään oppimista kaikissa elämän vaiheissa. Siinä kehoitetaan erityisesti investoimaan perustaitoihin, yrittäjyystaitoihin ja digitaalitaitoihin samoin kuin kielitaitoon, jotta kaikki pystyisivät osallistumaan aktiivisesti yhteiskunta- ja talouselämään. Siinä myös kehoitetaan tekemään investointeja STEM-taitoihin tieteellisen osaamiseen edistämiseksi ja työurien houkuttelevuuden lisäämiseksi STEM-aloilla. Ehdotetulla suosituksella korvataan Euroopan parlamentin ja neuvoston vuonna 2006 antama suositus elinikäisen oppimisen avaintaidoista¹⁴. Sillä

- tuetaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ensimmäisen periaatteen – jonka mukaan jokaisella on ”oikeus laadukkaaseen ja inklusiiviseen opetukseen, koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen sellaisten taitojen ylläpitämiseksi ja hankkimiseksi, jotka mahdollistavat täysipainoisen osallistumisen yhteiskunnan toimintaan ja auttavat työmarkkinoille siirtymisessä” – ja neljännen periaatteen – jossa korostetaan oikeutta ”saada oikea-aikaista ja räätälöityä apua omien työllisyysnäkömiensä parantamiseksi ja itsensä työllistämisen helpottamiseksi”, mukaan luettuna ”oikeus saada tukea työpaikan etsimiseen, kouluttautumiseen ja uudelleen koulutukseen” – täytäntöönpanoa;
- tuetaan eurooppalaisen koulutusalueen kehittämistä sopimalla kaikkien oppijoiden tarvitsemista avaintaidoista, tukemalla oppijoiden ja opetushenkilöstön liikkuvuutta ja tukemalla erityisesti kielitaidon kehittämistä, jotta helpotetaan liikkuvuutta ja yhteistyötä Euroopassa;
- tuetaan yrittäjyystaitojen kehittämistä olennaisten taitojen ja asenteen hankkimiseksi, mukaan luettuna luovuus, aloitteellisuus, ryhmätyö, riskien ymmärtäminen ja vastuullisuus;
- vastataan muuttuviin taitovaatimuksiin, mukaan luettuna perustaidot, digitaalitaidot, STEM-taidot (luonnontieteet, teknologia, insinööritieteet ja matematiikka), ja tuodaan esiin toimenpiteitä, joilla tuetaan taitojen kehittämistä näillä aloilla;

¹⁴

Suositus 2006/962/EY, ks. alaviite 13.

- korostetaan aktiivisen kansalaisuuden, jaettujen arvojen ja perusoikeuksien roolia;
- otetaan huomioon Yhdistyneiden kansakuntien (YK) kestävästä kehitystä edistävän koulutuksen vuosikymmenen tulokset ja kestävä kehityksen tavoitteen 4 (koulutus 2030) tarjoama painoarvo;
- avustetaan jäsenvaltioita, opetus- ja oppimisympäristöjä ja opetushenkilöstöä tukemaan paremmin taitojen kehittämistä esittämällä hyviä toimintatapoja, joilla tuetaan avaintaitojen kehittämistä;
- edistetään tulevien eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden suunnittelua edistämällä yhteistä ymmärtämystä avaintaidoista;
- tuetaan eurooppalaisten rahoituslähteiden käyttöä, kuten Erasmus+, Euroopan rakenne- ja investointirahastot ja Horisontti 2020.

Suosituksen liittyvässä komission yksiköiden valmisteluasiakirjassa esitetään lisänäyttöä aiemmista kokemuksista, joita on saatu vuonna 2006 annetun elinikäisen oppimisen avaintaitoja koskevan suosituksen täytäntöönpanosta, uutta elinikäisen oppimisen avaintaitoja koskevaa suositusta tukeva analyysi sekä esimerkkejä taitojen kehittämistä koskevasta politiikasta ja hankkeista elinikäisen oppimisen näkökulmasta.

Tausta

Avaintaidot ovat taitoja, joita kaikki ihmiset tarvitsevat itsensä toteuttamista ja kehittämistä, työtä, sosiaalista osallisuutta ja aktiivista kansalaisuutta varten. Ne koostuvat *tiedoista, taidoista ja asenteista* ja ovat enemmän kuin pelkkä (akateeminen) tieto.

Vuonna 2006 annetussa avaintaitoja koskevassa eurooppalaisessa viitekehyksessä määriteltiin kahdeksan avaintaitoa:

- viestintä äidinkielellä;
- viestintä vierailla kielillä;
- matemaattinen osaaminen ja perusosaaminen luonnontieteiden ja tekniikan aloilla;
- digitaaliset taidot;
- oppimistaidot,
- sosiaaliset ja kansalaistaidot,
- aloitekyky ja yrittäjäisyys; ja
- tietoisuus kulttuurista ja kulttuurin ilmaisumuodot.

Viitekehyksen hyväksymisen jälkeen sitä ja sen perustana olevia käsitteitä on käytetty jäsenvaltioissa ja sidosryhmien keskuudessa. Suurimassa osassa jäsenvaltioita on toteutettu asiaan liittyviä uudistuksia. Nämä uudistukset vaihtelevat suuresti, ja jäsenvaltiot ovat myös mukauttaneet avaintaitojen määritelmää ajan mittaan. Useimmat uudistukset on toteutettu kouluopetuksen tai ammatillisen koulutuksen piirissä. Edistystä on nähtävissä suhteessa avaintaitoihin, jotka voidaan helposti liittää perinteisiin oppiaineisiin, kuten viestintä äidinkielellä ja vieraalla kielellä tai matemaattinen osaaminen, eikä niinkään taitoihin, jotka ulottuvat perinteisiä oppiaineita laajemmalle, kuten oppimistaidot, yrittäjäisyys tai sosiaaliset ja kansalaistaidot.¹⁵

¹⁵ ”Literature review of reforms related to 2006 European Framework of Key Competences for lifelong learning”, Euroopan komissio, 2017; https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/key-competences-consultation-2017-strategy_en.pdf

Opetus- ja oppimisympäristöihin kohdistuu haasteita osaamispohjaisten lähestymistapojen soveltamisessa opetukseen ja oppimiseen. Siirtyminen melko staattisesta opetussuunnitelman käsitteestä niiden tietojen, taitojen ja asenteiden dynaamisempaan määritelmään, joita oppijan on kehitettävä oppimisprosessissa, edellyttää näkökulman muutosta opetuksessa ja oppimisessa, ja tämä vaikuttaa tapaan, jolla opetus järjestetään ja sitä arvioidaan.

Taitotarpeet eivät myöskään ole vakaita, vaan ne muuttuvat läpi elämän. Koulussa hankittuja taitoja on kehitettävä, jotta ne ovat tyydyttävät läpi elämän. Taitojen pitäminen ajan tasalla ja uusien hankkiminen muuttuvien tarpeiden mukaan on elinikäinen prosessi. Sen vuoksi jokaisella on oltava mahdollisuus kehittää taitojaan läpi elämän.

Tässä suosituksessa esitetään päivitetty elinikäisen oppimisen avaintaitoja koskeva eurooppalainen viitekehys, minkä lisäksi siinä luonnostellaan hyviä toimintatapoja, jotka tukevat osaamispohjaisten lähestymistapojen kehittämistä koulutuksessa, mukaan luettuna epävirallinen oppiminen, ja elinikäisen oppimisen näkökulmasta.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

Vuonna 2015 laaditussa neuvoston ja komission yhteisessä raportissa eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden (ET 2020) täytäntöönpanosta asetetaan selkeät painopisteet, joiden mukaisesti kehitetään ”relevantit ja laadukkaat tiedot, taidot ja osaaminen, joita kehitetään osana elinikäistä oppimista, keskittyen työllistyvyyteen, innovointiin ja aktiiviseen kansalaisuuteen tähtääviin oppimistuloksiin”¹⁶.

Komission tiedonannossa *Eurooppalaisen identiteetin vahvistaminen koulutuksen ja kulttuurin avulla*¹⁷ kehoitetaan investoimaan ihmisiin ja heidän koulutukseensa ja varmistamaan, että koulutusjärjestelmät auttavat kaikkia oppijoita hankkimaan tiedot, taidot ja osaamisen, joita pidetään keskeisenä tärkeinä tämän päivän maailmassa. Siinä myös liitetään tiiviisti toisiinsa yhteisymmärrys kaikkien tarvitsemista taidoista ja Euroopan koulutusalueen perustaminen.

Euroopan uudessa osaamisohjelmassa ilmoitettiin vuonna 2006 annetun avaintaitoja koskevan neuvoston suosituksen tarkistuksesta, jotta saataisiin aikaan päivitetty yhteisymmärrys avaintaidoista ja voitaisiin edistää niiden sisällyttämistä opetussuunnitelmiin ja tarjota tukea niiden paremmalle kehittämiselle ja arvioimiselle.¹⁸

Aloitteessaan ”Investointi Euroopan nuorisoon”¹⁹, joka hyväksyttiin 7. joulukuuta 2016, ja toukokuussa 2017 annetuissa tiedonannoissa koulujen kehittämisestä ja huipputason opetuksesta²⁰ sekä korkeakoulutuksen nykyaikaistamisesta²¹ komissio korosti edelleen tarvetta investoida taitojen kehittämiseen ja kunnianhimoisempiin tavoitteisiin alalla.

Joulukuussa 2016 hyväksytyssä neuvoston suosituksessa ”Taitojen parantaminen: uusia mahdollisuuksia aikuisille” suositellaan, että aikuisille, joiden taitojen, tietojen ja osaamisen taso on matala, tarjotaan heidän yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti mahdollisuus hankkia vähimmäistason luku-, lasku- ja digitaalitaidot ja/tai laajemmat taidot, tiedot tai osaaminen elinikäisen oppimisen avaintaitoja koskevan suosituksen (2006) perusteella.

¹⁶ Neuvoston ja komission yhteinen vuoden 2015 raportti eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden (ET 2020) täytäntöönpanosta – Eurooppalaisen koulutusyhteistyön uudet painopisteet ([2015/C 417/04](#)).

¹⁷ COM(2017) 673, ks. alaviite 6.

¹⁸ Komission tiedonanto *Uusi osaamisohjelma Euroopalle*, [COM\(2016\)381](#).

¹⁹ Komission tiedonanto *Investointi Euroopan nuorisoon*, COM(2016) 940; Komission tiedonanto *Koulutuksen parantaminen ja nykyaikaistaminen*, [COM\(2016\) 941](#).

²⁰ Komission tiedonanto *Koulujen kehittämisellä ja huipputason opetuksella hyvät lähtökohdat elämälle*, [COM\(2017\) 248](#).

²¹ Komission tiedonanto *EU:n uusi korkeakoulutussuunnitelma*, [COM\(2017\) 247](#).

Epävirallisen ja arkioppimisen validoinnista 20. joulukuuta 2012 annetussa neuvoston suosituksessa²² kehoitettiin jäsenvaltioita ottamaan käyttöön vuoteen 2018 mennessä – kansalliset olosuhteet ja erityispiirteet huomioon ottaen ja asianmukaiseksi katsomallaan tavalla – epävirallisen ja arkioppimisen validointia varten järjestelyt, joiden perusteella ihmiset voivat saada epävirallisen ja arkioppimisen yhteydessä hankkimansa tiedot, taidot ja osaamisen validoitua ja saada todistuksen kokonaisen tutkinnon tai tarvittaessa tutkinnon osan suorittamisesta.

Eurooppalaisesta tutkintojen viitekehyksestä elinikäisen oppimisen edistämiseksi ja eurooppalaisen tutkintojen viitekehyksen perustamisesta elinikäisen oppimisen edistämiseksi 23 päivänä huhtikuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksen kumoamisesta 22. toukokuuta 2017 annetussa neuvoston suosituksessa²³ esitetään yhteinen viitekehys, jonka avulla yksilöt ja organisaatiot voivat verrata eri tutkintojärjestelmiä ja näistä järjestelmistä saatujen tutkintojen tasoa.

Europass-järjestelyn²⁴ avulla ihmisten on helpompi kuvata osaamistaan ja tutkintojaan.

- **Yhdenmukaisuus unionin muiden politiikkojen kanssa**

Tiedonannossaan *Eurooppalaisen identiteetin vahvistaminen koulutuksen ja kulttuurin avulla* komissio korostaa, että koulutus muodostaa perustan tuottavalle ja luovalle työvoimalle ja viime kädessä muutoksia sietävälle taloudelle. Siinä korostetaan tarvetta investoida ihmisiin ja heidän osaamiseensa ja mahdollisuuksiinsa. Siinä viitataan erityisesti tarpeeseen lisätä pyrkimyksiä avaintaitojen kehittämisen tukemiseksi.²⁵

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa korostetaan oikeutta laadukkaaseen ja osallistavaan yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen sellaisten taitojen ylläpitämiseksi ja hankkimiseksi, jotka mahdollistavat täysipainoisen osallistumisen yhteiskunnan toimintaan ja auttavat työmarkkinoille siirtymisessä, sekä oikeutta jatko- ja täydennyskoulutukseen.²⁶

Ehdotuksessa neuvoston suositukseksi yhteisistä arvoista, osallistavasta koulutuksesta ja opetuksen eurooppalaisesta ulottuvuudesta²⁷ korostetaan erityisesti kansalaistaitoja tämän suosituksen liitteessä kuvatulla tavalla. Siinä esitetään useita toimia, joita jäsenvaltiot voisivat toteuttaa unionin tuella.

Komission tiedonannossa Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmasta²⁸ esitetään, miten koulutusjärjestelmissä voidaan hyödyntää paremmin innovointia ja digitaali teknologiaa ja tukea sellaisten digitaaltaitojen kehittämistä, joita tarvitaan yksityis- ja työelämässä näinä nopean digitaalisen muutoksen aikoina. Digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelmassa keskitytään erityisesti perusasteen yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen ja katetaan koulut, ammatilliset oppilaitokset ja korkeakoulut.

²² Neuvoston suositus, annettu 20. joulukuuta 2012, epävirallisen ja arkioppimisen validoinnista ([C 398/01](#)).

²³ Neuvoston suositus, annettu 22. toukokuuta 2017, Eurooppalaisesta tutkintojen viitekehyksestä elinikäisen oppimisen edistämiseksi ([C 189/15](#)).

²⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös [2004/2241/EY](#) yhteisön yhteisistä puitteista tutkintojen ja pätevyysien selkeyttämiseksi.

²⁵ COM(2017) 673, ks. alaviite 6.

²⁶ COM(2017) 250, ks. alaviite 11.

²⁷ COM(2018) 23.

²⁸ COM(2018) 22.

- **Oikeusperusta**

Aloite on johdonmukainen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimuksen) 165 ja 166 artiklan kanssa. Sopimuksen 165 artiklassa määrätään, että unioni myötävaikuttaa korkealaatuisen koulutuksen kehittämiseen rohkaisemalla jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä sekä tarvittaessa tukemalla ja täydentämällä jäsenvaltioiden toimintaa pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta koulutusjärjestelmien sisällöstä ja järjestämisestä. Sopimuksen 166 artiklassa määrätään, että unioni toteuttaa ammatillista koulutusta koskevaa politiikkaa, joka tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimia, pitäen täysin arvossa jäsenvaltioiden vastuuta ammatillisen koulutuksen sisällöstä ja järjestämisestä.

Aloitteessa ei ehdoteta EU:n sääntelyvallan laajentamista tai sitovia velvoitteita jäsenvaltioille. Jäsenvaltiot päättävät kansallisten olosuhteidensa mukaisesti, kuinka ne soveltavat tätä suositusta.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Monissa jäsenvaltioissa on omia kansallisia taitokehyksiä, jotka ohjaavat koulutusta, mutta osaamispohjaista opetusta ja oppimista tukevien hyvien toimintatapojen vaihto on vähäistä.

Tästä suosituksesta saadaan lisäarvoa unionin tasolla, koska unioni kykenee

- laatimaan tarvittavien avaintaitojen yhteisen viitekehyksen;
- edistämään yhteisymmärrystä elinikäisestä oppimisesta;
- helpottamaan tiedon, asiantuntemuksen ja hyvien toimintatapojen jakamista;
- tukemaan EU:n tason aloitteita taitojen kehittämiseksi;
- tukemaan sellaisten taitokehysten kehittämistä, jotka helpottavat oppimistulosten määrittelyä ja muodostavat perustan arviointi- ja validointikäytännöille;
- tukemaan taitojen kehittymisen arviointia ja seuraamaan edistystä EU:n tasolla.

- **Suhteellisuusperiaate**

Ehdotuksella vahvistetaan yhteisymmärrystä elinikäisen oppimisen avaintaidoista ja luodaan jäsenvaltioille ja komissiolle perusta hyvien toimintatapojen jakamista ja politiikan kehittämistä varten sekä kansallisella että EU:n tasolla avaintaitojen hankkimisen tueksi. Ehdotus kattaa kaikki yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen tasot, virallisen, epävirallisen ja arkioppimisen sekä kaikki ikäryhmät. Koska jäsenvaltioiden sitoumukset ovat vapaaehtoisia ja jokainen jäsenvaltio päättää soveltamastaan lähestymistavasta, toimenpiteen katsotaan olevan oikeasuhteinen.

- **Toimintatavan valinta**

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 165 ja 166 artiklassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi sopimuksessa valtuutetaan neuvoston antamat suositukset komission ehdotuksesta.

Neuvoston suositus on tarkoituksenmukainen väline yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen alalla, sillä EU:lla on tällä alalla toimivalta toteuttaa toimia jäsenvaltioiden toimien tukemiseksi, ja tätä välinettä on käytetty usein koulutuksen alalla toteutetuissa EU:n toimissa. Oikeudellisenä välineenä se on osoitus jäsenvaltioiden sitoutumisesta asiakirjan toimenpiteisiin ja luo vahvemman poliittisen perustan tämän alan yhteistyölle samalla kun

kunnioitetaan täysin jäsenvaltioiden toimivaltaa yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen alalla.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Ei sovelleta.

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Asiasta on järjestetty kuulemistapaamisia ja asiantuntijaseminaareja, joista ensimmäisenä Euroopan koulutus- ja nuorisofoorumi lokakuussa 2016. Avaintaitoja koskevan suosituksen tarkistuksesta keskusteltiin myös kattavasti jäsenvaltioiden edustajien kanssa ET 2020 -puitteita käsittelevän korkean tason ryhmän kokouksissa, koulutuksesta vastaavien pääjohtajien kokouksissa sekä ammatillisen koulutuksen neuvoa-antavan komitean, kulttuuriasioiden komitean sekä Youthpass-todistusta käsittelevän neuvoa-antavan komitean kokouksissa.

Julkinen kuuleminen oli avoinna verkossa 22. helmikuuta ja 19. toukokuuta 2017 välillä. Siihen saatiin lähes 500 vastausta ja 69 kannanottoa. Opetusministeriöt ja hallituksista riippumattomat sidosryhmät olivat vastauksissa hyvin edustettuina. Kuulemisprosessin päätteeksi järjestettiin konferenssi Brysselissä 14. kesäkuuta 2017²⁹.

Kuulemisen tulokset vahvistavat avaintaitoja koskevan eurooppalaisen viitekehyksen merkityksellisyyden. Vastaajat vahvistivat, että muutoksia tarvitaan sen varmistamiseksi, että kehyksessä tulee esiin viime vuosikymmenen aikainen poliittinen, yhteiskunnallinen, taloudellinen, ekologinen ja teknologinen kehitys.

Seuraavassa esitetään julkisen verkkokuulemisen keskeisiä havaintoja:

- suurin osa piti viitekehystä merkityksellisenä välineenä opetuksen ja oppimisen kannalta (77 %);
- suurin osa vastaajista piti tarpeellisenä tehdä joitakin muutoksia viitekehykseen (65 %);
- vastaajat korostivat tarvetta tukea edelleen viitekehyksen käyttöä ja tukea osaamis pohjaista opetusta ja oppimista Euroopassa.

Verkkokuulemisessa, kannanotoissa ja kuulemistapaamisissa/-kokouksissa korostettiin tarvetta

- vastata luku-, kieli- ja viestintätaitoja koskeviin taitovaatimuksiin tämän päivän monikielisissä ja monikulttuurisissa yhteiskunnissa;
- vastata nopeasti muuttuvan digitaalisen ja teknologisen ympäristön vaatimukseen päivittämällä digitaaltaitojen määritelmä. Päivityksessä olisi otettava huomioon kokemukset, jotka on saatu laajasti käytetyn digitaaltaitojen kehyksen³⁰ kehittämisestä ja käytön tukemisesta;
- parantaa edelleen matematiikka-, luonnontiede- ja teknologiataitojen kehittämistä;

²⁹ ”Report on the results of the stakeholder consultation”, Euroopan komissio, 2017; https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/2017-key-competences-consultation-review_en.pdf

³⁰ Digitaaltaitojen kehys, Euroopan komissio, 2014; <https://ec.europa.eu/jrc/en/digcomp/digital-competence-framework>

- korostaa henkilökohtaisten ja ihmissuhdetaitojen (myös nk. elämäntaidot, sosioemotionaaliset taidot tai pehmeät taidot) merkitystä, koska niiden avulla ihmisten on helpompi reagoida epävarmuuteen ja muutokseen. Kriittisen ajattelun, ryhmätyötaitojen, kulttuurienvälisten taitojen ja ongelmanratkaisutaitojen kaltaisia taitoja ehdotetaan vahvistettavaksi viitekehyksessä;
- korostaa suosituksessa kestävyyttä YK:n kestävästä kehitystä edistävän koulutuksen vuosikymmenen (2005–2014) mukaisesti ja ottaen huomioon vuodeksi 2030 asetetut globaalit kestävästä kehityksen tavoitteet, myös koulutuksen osalta;
- tuoda esiin kansalaistaidot sekä kansalaisuuden, jaettujen arvojen ja ihmisoikeuksien rooli. On entistä tärkeämpää antaa ihmisille mahdollisuus toimia vastuullisesti ja aktiivisesti ja edistää rauhanomaista, suvaitsevaa, osallistavaa ja turvallista yhteiskuntaa. Tässä yhteydessä ehdotetaan lisäksi medialukutaidon ja kulttuurienvälisten taitojen vahvistamista;
- korostaa luovuutta sekä prosessien suunnittelu- ja hallintakykyä ja kykyä käsitellä riskejä osana tietoihin perustuvaa päätöksentekoa olennaisina tekijöinä yrittäjätaidoissa. Vastauksissa suositettiin päivitetyn määritelmän linjaamista EntreComp-viitekehyksen³¹ mukaiseksi;
- ottaa huomioon laajempi valikoima kulttuurin moderneja ilmaisumuotoja ja myös oman kulttuuri-identiteetin kehittäminen. Positiivista ja avointa asennetta muihin kulttuureihin ja kulttuurieroihin olisi korostettava.

Kuulemisessa vahvistui, että viitekehyksen käyttö on keskittynyt viralliseen oppimiseen perus- ja keskiasteella. Sen vuoksi on tiivistettävä yhteyttä muuntuyppiseen koulutukseen, kuten varhaiskasvatukseen, ammatilliseen koulutukseen, korkeakoulutukseen, aikuiskoulutukseen ja epäviralliseen oppimiseen.

Viitekehyksen käytön tukemiseksi ehdotettiin opetushenkilöstölle annettavan ohjauksen ja tuen lisäämistä ja sen tutkimista, miten arviointitapoja voitaisiin tukea sekä osana opetus- ja oppimisprosessia että koulutuksen hallintotavan kannalta.

• **Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö**

Ehdotuksen perustana on käytetty laajasti raportteja ja tutkimuksia avaintaitoja koskevan suosituksen (2006) vaikutuksista, asiaan liittyvistä uudistuksista jäsenvaltioissa ja asiaan liittyvistä EU:n rahoittamista hankkeista. Neuvoston ja Euroopan komission vuonna 2010 laatimassa yhteisessä raportissa³² tarkasteltiin jäsenvaltioissa saatuja ensimmäisiä kokemuksia siirtymisestä osaamispohjaisiin opetussuunnitelmiin yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen alalla. KeyCoNet-verkoston³³ (avaintaitojen kehittämistä kouluopetuksessa käsittelevä eurooppalainen verkosto) ja vuonna 2012 laaditun Eurydicen raportin³⁴ tuloksista

³¹ Yrittäjyystaitojen kehys, Euroopan komissio, 2017; <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/entrecomp-entrepreneurship-competence-framework>

³² Koulutus 2010 -työohjelman täytäntöönpanon edistymistä koskeva neuvoston ja komission yhteinen raportti vuonna 2010 (2010/C 117/01).

³³ ”Key Competence Development in Europe”. Catalogue of Initiatives, <http://keyconet.eun.org>

³⁴ ”Developing Key Competences at School in Europe: Challenges and Opportunities for Policy”, Euroopan komissio, 2012; https://www.ddooss.org/informes/School_in_Europe.pdf

saa hyvän käsityksen viitekehyksen käytöstä kouluopetuksessa. Cedefopin raportit³⁵ tarjoavat tietoa siitä, minkälainen asema viitekehyksellä on ammatillisen koulutuksen alalla.

Näyttöä kerättiin myös tutkimuksilla, jotka tehtiin tarkastelua varten, mukaan luettuna kirjallisuuskatsaus eurooppalaisen viitekehyksen käytöstä ja vertailuanalyysi kansainvälisistä ja kansallisista taitokehyksistä.³⁶

Erityistaitojen osalta käytettiin näiden alojen tutkimuksia ja raportteja, kuten hiljattaisia raportteja lukutaidosta ja kieltenoppimisesta³⁷, luonnontieteiden opetuksesta³⁸, sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen opetuksesta³⁹, kansalaisuuteen liittyvästä opetuksesta⁴⁰, yrittäjyyden opetuksesta⁴¹, kansalaistaidoista⁴² sekä kulttuuritietoisuudesta ja kulttuurin ilmaisumuodoista⁴³.

Tarkastelussa otettiin huomioon myös OECD:n, UNESCO:n ja Euroopan neuvoston raportit ja tutkimukset. Nämä tahot ovat sitoutuneita määrittelemään taitokehyksiä opetuksen ja oppimisen alalla.⁴⁴ Tietoja saatiin myös Yhteisestä tutkimuskeskuksesta (JRC), etenkin digitaali- ja yrittäjyystaitojen alalla.⁴⁵

- **Vaikutustenarviointi**

Vaikutustenarviointia ei tehty, koska lähestymistapa täydentää jäsenvaltioiden aloitteita, koska ehdotetut toimet perustuvat vapaaehtoisuuteen ja kun otetaan huomioon odotettujen vaikutusten laajuus. Ehdotuksen laatimisessa käytettiin aiemmista tutkimuksista sekä jäsenvaltioiden ja julkisessa kuulemisessa saatuja tietoja.

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Ei sovelleta.

- **Perusoikeudet**

Ei sovelleta.

³⁵ "Stronger VET for better lives", CEDEFOP, 2015; <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/3067>; "Key competences in vocational education and training", CEDEFOP, 2016; <http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/country-reports/key-competences-in-vet>

³⁶ "Literature review of the reforms related to the 2006 European Framework of Key Competences for Lifelong Learning", Euroopan komissio, 2017; "Support of the stakeholder consultation in the context of the Key Competences Review, Report 1: Comparative Analysis of national and international competence frameworks", Euroopan komissio, 2017.

³⁷ "Rethinking language and linguistic diversity in schools", Euroopan komissio, 2017; https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/rethinking-language-report_en.pdf

³⁸ "Science education for responsible citizenship", Euroopan komissio, 2015; http://ec.europa.eu/research/swafs/pdf/pub_science_education/KI-NA-26-893-EN-N.pdf; "Science education in Europe: National policies, practices and research", Euroopan komissio, 2011; http://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/report-rocand-on-science-education_en.pdf

³⁹ "Integrating Social and Emotional Education (SEE) in the School Curriculum across the EU, NESET II report", Cefai C., Bartolo P. A., Cavioni V., Downes, P., 2017, Luxemburg, Euroopan unionin julkaisutoimisto, *ei vielä julkaistu*.

⁴⁰ "Citizenship Education at School in Europe", Euroopan komissio, 2017; https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/news/20171106-citizenship-education-school-europe-2017_en

⁴¹ "Entrepreneurship Education at School in Europe", Euroopan komissio, 2016; <https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/images/4/45/195EN.pdf>

⁴² "International Civic and Citizenship Study (ICCS)", IEA, 2017, *ei vielä julkaistu*; "Civic Competence Composite Indicator (CCCI-2): Measuring Young People's Civic Competence across Europe based on the IEA International Citizenship and Civic Education study", JRC, 2011; <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC68398/lbna25182enn.pdf>

⁴³ "Cultural Awareness and Expression Handbook", Euroopan komissio, 2016; <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6066c082-e68a-11e5-8a50-01aa75ed71a1>

⁴⁴ "Global Citizenship Education", UNESCO; <https://en.unesco.org/gced>; "Reference Framework of Competences for Democratic Culture", Euroopan neuvosto; "OECD Education 2030"; <https://www.coe.int/en/web/education/competences-for-democratic-culture>

⁴⁵ Digitaalisten taitojen viitekehys, yrittäjyystaitojen viitekehys, ks. alaviitteet 30 ja 31.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Aloite ei edellytä lisäresursseja EU:n talousarviosta.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Komissio ehdottaa, että toteuttamisen tueksi laaditaan yhdessä jäsenvaltioiden kanssa ohjausmateriaalia, jolla puututaan osaamispohjaisen opetuksen ja oppimisen toteuttamisessa havaittuihin heikkouksiin.

Komissio aikoo raportoida suosituksen käytöstä eurooppalaisen koulutusyhteistyön puitteissa.

- **Selittävät asiakirjat (direktiivien osalta)**

Ei sovelleta.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Jäsenvaltioita koskevat säännökset

Jäsenvaltioita kehoitetaan vahvistamaan kaikkien oppijoiden, etenkin sellaisten, joiden lähtökohdat ovat epäedulliset, avaintaitojen kehittämistä. Niitä kehoitetaan vahvistamaan pyrkimyksiä kohottaa varsinkin perustaitojen (luku- ja laskutaito ja perustason digitaalitaidot), digitaali- ja yrittäjyydestaitojen, STEM-taitojen ja kielitaidon tasoa. Jäsenvaltioita pyydetään vahvistamaan tarpeen mukaan tukeaan osaamispohjaisille opetus- ja oppimistavoille kaikissa opetus- ja oppimisympäristöissä.

Päivitetyn elinikäisen oppimisen avaintaitoja koskevan eurooppalaisen viitekehyksen lisäksi ehdotetaan hyviä toimintatapoja henkilöstön tueksi kaikissa osaamispohjaisen oppimisen ympäristöissä sekä avaintaitojen arvioinnin kehittämistä edelleen. Avaintaitojen kehittämisen tukeminen edellyttää erilaisten tukevien oppimistapojen ja -ympäristöjen luomista ja soveltamista, ja jäsenvaltioita kannustetaan tukemaan niiden kehittämistä edelleen.

Suosituksessa korostetaan myös tarvetta tukea YK:n kestävän kehityksen tavoitteita sisällyttämällä ne yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen ja epäviralliseen oppimiseen.

Jäsenvaltioita kehoitetaan raporttoimaan avaintaitojen tarjoamiseen liittyvistä kokemuksista ja siinä saavutetusta edistyksestä.

Komissiota koskevat säännökset

Komissio ehdottaa, että laaditaan lisää ohjausmateriaalia osaamispohjaisille opetus- ja oppimistavoille ja tuetaan kestävää kehitystä edistävän koulutuksen aloitteita osallistavan, tasapuolisen ja laadukkaan koulutuksen ja elinikäisen oppimisen mahdollisuuksien takaamista kaikille koskevan YK:n kestävän kehityksen tavoitteen 4 mukaisesti.⁴⁶

Komissio ehdottaa tulostaulun laatimista avaintaitojen kehittämisen seuraamiseksi ja tiedon saamiseksi taitojen kehittämisen tueksi toteutetuista toimenpiteistä. Komissio aikoo laatia ehdotuksen taitojen kehittämistä koskevista eurooppalaisista vertailuarvoista eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden seuraavalla kierroksella.

⁴⁶

YK:n kestävän kehityksen tavoite 4; <https://sustainabledevelopment.un.org/sdg4>

Ehdotus

NEUVOSTON SUOSITUS

elinikäisen oppimisen avaintaidoista

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 165 ja 166 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin⁴⁷ ensimmäisessä periaatteessa todetaan, että jokaisella on oikeus laadukkaaseen ja osallistavaan yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen sellaisten taitojen ylläpitämiseksi ja hankkimiseksi, jotka mahdollistavat täysipainoisen osallistumisen yhteiskunnan toimintaan ja auttavat työmarkkinoille siirtymisessä. Siinä myös todetaan, että jokaisella on oikeus saada oikea-aikaista ja räätälöityä apua omien työllisyysnäkömiensä parantamiseksi ja itsensä työllistämisen helpottamiseksi ja oikeus saada tukea työpaikan etsimiseen, kouluttautumiseen ja uudelleen koulutukseen. Taitojen kehittämisen tukeminen on yksi tavoitteista Euroopan koulutusalueella, jolla on tarkoitus hyödyntää koulutuksen ja kulttuurin koko potentiaali työpaikkojen, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden aikaansaamisessa ja välineinä eurooppalaisen identiteetin omaksumiseen kaikessa moninaisuudessaan.⁴⁸
- (2) Ihmiset tarvitsevat oikeanlaista osaamista ja oikeanlaisia taitoja voidakseen pitää yllä nykyistä elintasoa, tukeakseen korkeaa työllisyysastetta ja edistääkseen sosiaalista yhteenkuuluvuutta tulevaisuuden yhteiskunnassa ja työelämässä.⁴⁹ Tukemalla ihmisiä kaikkialla Euroopassa hankkimaan taidot ja osaaminen, joita tarvitaan itsensä toteuttamista, työllistävyyttä ja sosiaalista osallisuutta varten, autetaan vahvistamaan Euroopan selviytymiskykyä nopeiden ja perusteellisten muutosten aikana.
- (3) Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto hyväksyivät vuonna 2006 suosituksen elinikäisen oppimisen avaintaidoista. Kyseisessä suosituksessa jäsenvaltioita kehoitettiin kehittämään avaintaitojen opettamista kaikille kansalaisille osana elinikäisen oppimisen strategioita, mukaan lukien yleisen lukutaidon saavuttamista koskevat strategiat, ja käyttämään asiakirjaa ”Elinikäisen oppimisen avaintaitoja koskeva eurooppalainen viitekehys” vertailuvälineenä.⁵⁰ Suositus on ollut antamisestaan lähtien keskeinen viiteasiakirja osaamispohjaisen opetuksen ja oppimisen kehittämisessä.

⁴⁷ COM(2017) 250, ks. alaviite 11.

⁴⁸ COM(2017) 673, ks. alaviite 6.

⁴⁹ Pohdinta-asiakirja Euroopan sosiaalisesta ulottuvuudesta, Euroopan komissio, 2017; https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-social-dimension-europe_fi

⁵⁰ Suositus 2006/962/EY, ks. alaviite 13.

- (4) Taitovaatimukset ovat sittemmin muuttuneet, kun yhä useampi työpaikka on automatisoitu, teknologialla on suurempi rooli kaikilla työ- ja yksityiselämän alueilla ja yrittäjä-, sosiaaliset ja kansalaistaidot ovat yhä merkityksellisempiä, jotta voidaan varmistaa selviytymiskyky ja kyky mukautua muutoksiin.
- (5) Samaan aikaan kansainväliset tutkimukset (esim. PISA⁵¹ tai PIAAC⁵²) osoittavat, että suurella osalla nuorista ja aikuisista on edelleen heikot perustaidot. Vuonna 2015 yhdellä viidestä oppilaasta oli vakavia vaikeuksia riittävien luku-, lasku- tai luonnontiedetaitojen hankkimisessa.⁵³ Joissakin maissa aikuisista jopa kolmanneksen luku- ja laskutaito on heikoimmalla tasolla.⁵⁴ Unionin väestöstä 44 prosentilla on heikot tai olemattomat (19 %) digitaaliset taidot.⁵⁵
- (6) Perustaitoihin investoimisesta on näin ollen tullut entistä merkityksellisempää. Korkealaatuinen koulutus, mukaan luettuna opetussuunnitelman ulkopuolinen toiminta ja kattava lähestymistapa taitojen kehittämiseen, parantaa perustaitojen tasoa.⁵⁶ Lisäksi on tarkasteltava uusia oppimistapoja, jotka soveltuvat yhteiskuntaan, jossa liikkuvuus ja digitaalisuus lisääntyvät.⁵⁷ Digitaalitekologia vaikuttaa opetukseen ja oppimiseen tuottamalla joustavampia oppimisympäristöjä, jotka ovat mukautuneet erittäin liikkuvan yhteiskunnan tarpeisiin.⁵⁸
- (7) Euroopan uudessa osaamisohjelmassa ilmoitettiin vuonna 2006 annetun avaintaitoja koskevan neuvoston suosituksen tarkistuksesta. Siinä todettiin, että investointi taitoihin ja osaamiseen sekä yhteinen ja ajantasainen yhteisymmärrys avaintaidoista ovat ensimmäinen askel opetuksen ja epävirallisen oppimisen edistämässä Euroopassa.⁵⁹
- (8) Jotta voidaan vastata yhteiskunnan ja talouselämän muutoksiin ja ottaa huomioon työn tulevaisuutta koskevat pohdinnat ja avaintaitoja koskevan suosituksen (2006) tarkistuksesta järjestetyn julkisen kuulemisen tulokset, sekä suositusta että elinikäisen oppimisen avaintaitoja koskevaa eurooppalaista viitekehystä on tarkistettava ja päivitettävä kiinnittäen erityishuomiota yrittäjäyhteyshenkilön ajattelun edistämiseen.
- (9) Avaintaitojen kehittämistä, niiden validointia ja osaamispohjaisen opetuksen ja oppimisen tarjoamista olisi tuettava vahvistamalla hyvät toimintatavat, joilla voidaan tukea paremmin opetushenkilöstöä ja parantaa heidän koulutustaan, päivittää arviointi- ja validointimenetelmiä ja -välineitä sekä ottaa käyttöön uusia ja innovatiivisia opetus- ja oppimismuotoja.⁶⁰ Näin ollen tässä suosituksessa pitäisi puuttua viime vuosikymmenen aikana saatujen kokemusten perusteella haasteisiin, joita liittyy osaamispohjaisen opetuksen ja oppimiseen toteuttamiseen.
- (10) Taitojen validoinnin tukemisella annetaan yksilöille mahdollisuus saada taitonsa tunnustetuksi ja saada todistus kokonaisen tutkinnon tai tarvittaessa tutkinnon osan

⁵¹ "Programme for International Student Assessment", OECD; <http://www.oecd.org/pisa/>

⁵² "Programme for the International Assessment of Adult Competencies", OECD; <http://www.oecd.org/skills/piaac/>

⁵³ "PISA 2015 Results", OECD, 2016, ks. alaviite 8.

⁵⁴ "Education and Training Monitor 2016", Euroopan komissio, 2016, ks. alaviite 9.

⁵⁵ Digitaalistrategian tulostaulu 2017, Euroopan komissio.

⁵⁶ "PISA 2015 Results", OECD, 2016, ks. alaviite 8.

⁵⁷ Pohdinta-asiakirja globalisaation hallinnasta, Euroopan komissio, 2017, ks. alaviite 4.

⁵⁸ Komission tiedonanto *Koulutuksen uudelleenajattelu: sosioekonomisten vaikutusten parantaminen investoimalla taitoihin*, COM(2012) 669.

⁵⁹ COM(2016) 381, ks. alaviite 18.

⁶⁰ Koulutus 2010 -työohjelman täytäntöönpanon edistymistä koskeva neuvoston ja komission yhteinen raportti vuonna 2010 (2010/C 117/01), ks. alaviite 32; neuvoston ja komission yhteinen vuoden 2015 raportti eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden (ET 2020) täytäntöönpanosta (2015/C 417/04).

suorittamisesta.⁶¹ Se voi perustua olemassa oleviin epävirallisen ja arkioppimisen validointijärjestelyihin tai eurooppalaiseen tutkintojen viitekehykseen⁶², joka tarjoaa yhteisen viitekehyksen tutkintotasojen vertaamiselle ja jossa osoitetaan niiden saavuttamiseen vaadittavat taidot. Lisäksi arvioinnilla on tärkeä asema oppimisprosessin jäsentämisessä ja ohjaamisessa, ja sillä autetaan ihmisiä parantamaan taitojaan myös työmarkkinoiden muuttuvien vaatimusten edessä.⁶³

- (11) Itsensä toteuttamista, työllistyvyyttä ja sosiaalista osallisuutta varten tarvittavien avaintaitojen määritelmää on muokattu ottaen huomioon yhteiskunnallinen ja taloudellinen kehitys mutta myös eri aloitteet Euroopassa viime vuosikymmenen aikana. Erityishuomiota on kiinnitetty perustaitojen parantamiseen, kieltenoppimiseen investoimiseen, digitaali- ja yrittäjyystaitojen parantamiseen, yhteisten arvojen merkityksellisyyteen yhteiskuntien toiminnassa ja nuorten motivoimiseen, jotta he kiinnostuisivat urasta luonnontieteiden alalla. Tämän kehityksen olisi tullava esiin viitekehyksessä.
- (12) Kestävän kehityksen tavoitteessa 4.7 korostetaan tarvetta varmistaa, että kaikki oppijat saavat kestävän kehityksen edistämiseen tarvittavat tiedot ja taidot esimerkiksi kestävästä kehitystä ja kestäviä elämäntapoja, ihmisoikeuksia, sukupuolten tasa-arvoa, rauhan ja väkivallattomuuden kulttuurin edistämistä, maailmankansalaisuutta sekä kulttuurien monimuotoisuuden ja kulttuurin osuutta kestävässä kehityksessä arvostavan koulutuksen kautta.⁶⁴ Tämä tavoite tulee esiin viitekehyksen tarkistuksessa.
- (13) Kieltenopetuksen tarjoaminen on entistä tärkeämpää nykyaikaisten yhteiskuntien, kulttuurien välisen ymmärtämyksen ja yhteistyön kannalta, ja se hyötyy kieliä koskevasta yhteisestä eurooppalaisesta viitekehystä⁶⁵, jolla autetaan yksilöimään kielitaidon keskeisiä tekijöitä ja tuetaan oppimisprosessia. Siinä myös luodaan perusta kielitaidon määrittämiselle yleisesti, ja se tulee esiin viitekehyksen päivityksessä.
- (14) Digitaalisten taitojen viitekehys⁶⁶ ja yrittäjyystaitojen viitekehys⁶⁷ ovat osoittautuneet arvokkaiksi välineiksi taitojen kehittämisen tukemisessa. Myös Euroopan neuvoston demokraattisessa kulttuurissa tarvittavien taitojen viitekehyksessä⁶⁸ esitetään kattava arvojen, taitojen ja asenteiden joukko demokraattisen yhteiskunnan toimintaan osallistumista varten. Kaikki nämä on otettu asianmukaisesti huomioon viitekehyksen päivityksessä.
- (15) Jotta voitaisiin motivoida useampia nuoria STEM-aloille (luonnontieteet, teknologia, insinööritieteet ja matematiikka), eri puolilla Eurooppaa toteutetuissa aloitteissa on ryhdytty liittämään luonnontieteiden opetus tiiviimmin taiteisiin ja muihin oppiaineisiin käyttäen tutkivaa pedagogiikkaa ja ottamalla mukaan erilaisia yhteiskunnallisia toimijoita ja toimialoja.⁶⁹ Vaikka näiden taitojen määritelmä ei ole

⁶¹ C 398/01, ks. alaviite 22.

⁶² C 189/15, ks. alaviite 23.

⁶³ Neuvoston päätöslauselma, 28. toukokuuta 2004, politiikkojen, järjestelmien ja käytäntöjen tehostamisesta elinaikaisen ohjauksen alalla Euroopassa; http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/educ/104236.pdf; neuvoston päätöslauselma, 21. marraskuuta 2008, elinikäisen ohjauksen paremmasta sisällyttämisestä elinikäisen oppimisen strategioihin.

⁶⁴ ”Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development”, YK:n yleiskokouksen 25. syyskuuta 2015 antama päätöslauselma; http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E

⁶⁵ Kieliä koskeva yhteinen eurooppalainen viitekehys (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – CEFR); <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>

⁶⁶ Digitaalisten taitojen viitekehys, ks. alaviite 30.

⁶⁷ Yrittäjyystaitojen viitekehys, ks. alaviite 31.

⁶⁸ ”Competences for democratic culture – Living together as equals in culturally diverse democratic societies”, 2016; <https://rm.coe.int/16806ccc07>

⁶⁹ ”Science education for responsible citizenship”, Euroopan komissio, 2014, ks. alaviite 38.

vuosien mittaan juurikaan muuttunut, STEM-alojen taitojen kehittämislle annettavasta tuesta on tulossa yhä tärkeämpää, ja se olisi otettava huomioon tässä suosituksessa.

- (16) Epävirallisen oppimisen merkitys tulee ilmeisen selvästi esiin nuorisotyöstä, vapaaehtoistyöstä ja ruohonjuuritason urheilutoiminnasta saatujen kokemusten perusteella. Epävirallinen oppiminen on tärkeää, jotta nuoret voivat kehittää sellaisia olennaisia ihmissuhde-, viestintä- ja kognitiivisia taitoja, kuten kriittinen ajattelu, analyttiset taidot, luovuus, ongelmanratkaisutaidot ja sietokyky, jotka helpottavat siirtymistä aikuisuuteen, aktiiviseen kansalaisuuteen ja työelämään.⁷⁰ Eri oppimisympäristöjen välisen yhteistyön tiivistämisellä voidaan edistää erilaisia oppimistapoja ja -puitteita.⁷¹
- (17) Käsiteltäessä avaintaitojen kehittämistä elinikäisen oppimisen näkökulmasta tukea olisi annettava kaikilla opetuksen ja oppimisen tasoilla varhaiskasvatuksen kehittämiseksi⁷², kouluopetuksen parantamiseksi entisestään ja huipputason opetuksen varmistamiseksi⁷³, taitojen parantamisen väylien tarjoamiseksi heikosti koulutetuille aikuisille⁷⁴, ammatillisen perus- ja täydennyskoulutuksen kehittämiseksi edelleen⁷⁵ sekä korkeakoulutuksen nykyaikaistamiseksi⁷⁶.
- (18) Tässä suosituksessa olisi katettava laaja joukko sekä virallisia että epävirallisia opetus- ja oppimisympäristöjä elinikäisen oppimisen näkökulmasta. Siinä olisi pyrittävä vahvistamaan yhteisymmärrys taidoista, joilla voidaan tukea siirtymistä ja yhteistyötä näiden eri oppimisympäristöjen välillä. Siinä esitetään hyviä toimintatapoja, joilla voidaan puuttua opetushenkilöstön – opettajien, kouluttajien, opettajankouluttajien, oppilaitosten johtajien, kollegoiden koulutuksesta vastaavien työntekijöiden, tutkijoiden, korkeakoulujen luennoitsijoiden, nuorisotyöntekijöiden ja aikuiskouluttajien – sekä työnantajien ja työmarkkinoiden sidosryhmien tarpeisiin. Tämä suositus on osoitettu myös laitoksille ja organisaatioille, mukaan luettuna työmarkkinaosapuolet ja kansalaisyhteiskunnan järjestöt, jotka ohjaavat ja tukevat ihmisiä näiden pyrkiessä parantamaan taitojaan läpi elämän.
- (19) Tässä suosituksessa otetaan täysimääräisesti huomioon toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteet,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

Jäsenvaltioiden olisi

1. tuettava oikeutta korkealaatuiseen ja osallistavaan opetukseen ja elinikäiseen oppimiseen ja varmistettava, että kaikilla on mahdollisuus kehittää avaintaitoja, hyödyntämällä liitteessä esitettyä ”Elinikäisen oppimisen avaintaitoja koskevaa eurooppalaista viitekehystä” ja

⁷⁰ Neuvoston päätelmät nuorisotyön roolista sellaisten keskeisten elämäntaitojen kehittämisen tukemisessa, jotka helpottavat nuorten onnistunutta siirtymistä aikuisuuteen, aktiiviseen kansalaisuuteen ja työelämään, 22.5.2017; <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9547-2017-INIT/fi/pdf>

⁷¹ Neuvoston päätelmät nuorten sosioekonomisiin haasteisiin tehokkaasti vastaavan monialaisen politiikkayhteistyön lisäämisestä, 27.5.2015 (2015/C 172/03).

⁷² Neuvoston päätelmät varhaiskasvatuksen ja alemman perusasteen koulutuksen roolista luovuuden, innovoinnin ja digitaalisten taitojen edistämässä, 27.5.2015 (2015/C 172/05).

⁷³ COM(2017) 248, ks. alaviite 20.

⁷⁴ Neuvoston suositus, annettu 19. joulukuuta 2016, ”Taitojen parantaminen: uusia mahdollisuuksia aikuisille”; [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016H1224\(01\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016H1224(01)&from=EN)

⁷⁵ 2015/C 417/04, liite II.

⁷⁶ COM(2017) 247, ks. alaviite 21.

- 1.1. vahvistettava kaikkien yksilöiden avaintaitojen kehittämistä varhaisesta iästä lähtien osana kansallisia elinikäisen oppimisen strategioita;
- 1.2. tuettava nuoria ja aikuisia, jotka ovat epäedullisessa asemassa tai joilla on erityistarpeita, täyttämään potentiaalin.
2. tuettava avaintaitojen kehittämistä kiinnittäen erityishuomiota seuraaviin:
 - 2.1. kohotetaan perustaitojen (luku- ja laskutaito ja perustason digitaaliset taidot) tasoa perustana täydentävälle oppimiselle ja yhteiskunnan toimintaan osallistumiselle;
 - 2.2. edistetään luonnontieteiden, teknologian, insinööritieteiden ja matematiikan (STEM- alat) taitojen hankkimista ja toteutetaan toimenpiteitä nuorten motivoimiseksi STEM-aloille;
 - 2.3. kohotetaan ja parannetaan digitaaltaitojen tasoa kaikissa yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen vaiheissa ja kaikilla väestösegmenteillä;
 - 2.4. tuetaan yrittäjyystaitoja, luovuutta ja aloitteellisuutta etenkin nuorten parissa, esimerkiksi edistämällä nuorten mahdollisuuksia osallistua vähintään yhteen yrittäjyyskokemukseen perus- tai keskiasteen koulutuksen aikana;
 - 2.5. kohotetaan kielitaitotasoa ja tuetaan oppijoita sellaisten eri kielten opiskelussa, jotka ovat merkityksellisiä heidän työnsä ja yksityiselämänsä kannalta.
3. helpotettava avaintaitojen hankkimista hyödyntämällä hyviä toimintatapoja, joilla tuetaan avaintaitojen kehittämistä liitteessä esitetyllä tavalla erityisesti
 - 3.1. edistämällä erilaisia oppimistapoja ja -puitteita, mukaan luettuna digitaalitekniikan asianmukainen hyödyntäminen opetus- ja oppimisympäristöissä;
 - 3.2. tarjoamalla tukea opetushenkilöstölle osaamispohjaisen elinikäisen oppimisen osalta opetus- ja oppimisympäristöissä;
 - 3.3. tukemalla ja kehittämällä edelleen avaintaitojen arviointia ja validointia;
 - 3.4. vahvistamalla yhteistyötä opetus- ja oppimisympäristöjen välillä kaikilla tasoilla ja eri aloilla, jotta parannetaan oppijoiden taitojen kehittämisen jatkuvuutta ja innovatiivisten oppimistapojen kehittämistä;
 - 3.5. vahvistamalla välineitä, resursseja ja ohjausta opetus-, työskentely- ja muissa oppimisympäristöissä, jotta voidaan auttaa ihmisiä hallinnoimaan elinikäisen oppimisen väyliä.
4. otettava huomioon YK:n kestävän kehityksen tavoitteet opetuksessa ja oppimisessa.
5. raportoitava avaintaitojen edistämiseen liittyvistä kokemuksista ja edistyksestä kaikilla opetussektoreilla, mukaan luettuna epävirallinen oppiminen.

Komissio

6. tukee suosituksen täytäntöönpanoa ja eurooppalaisen viitekehyksen käyttöä helpottamalla jäsenvaltioiden välistä vastavuoroista oppimista ja kehittämällä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa viitemateriaalia ja -välineitä, jollaisia ovat esimerkiksi
 - 6.1. erityistaitojen kehikset, joilla helpotetaan taitojen kehittämistä ja arviointia⁷⁷;

⁷⁷ Käyttäen perustana kieliä koskevan yhteisen eurooppalaisen viitekehyksen, digitaalisten taitojen viitekehyksen ja yrittäjyystaitojen viitekehyksen laatimisesta saatuja kokemuksia ja asiantuntemusta.

- 6.2. näyttöön pohjautuva ohjausmateriaali uusista oppimismuodoista ja sitä tukevista lähestymistavoista;
- 6.3. tukivälineet opetushenkilöstölle ja muille sidosryhmille, kuten verkossa avoimet massakurssit (MOOC), itsearviointivälineet⁷⁸, verkostot, kuten eTwinning ja aikuiskoulutuksen eurooppalainen foorumi (EPALE);
- 6.4. avaintaitojen arviointiin ja validointiin sovellettavat lähestymistavat eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisiin puitteisiin (ET 2020)⁷⁹ liittyvät aiemmat toimet huomioon ottaen.
7. tukee aloitteita, joilla kehitetään kestävää kehitystä edistävää koulutusta osallistavan, tasapuolisen ja laadukkaan koulutuksen ja elinikäisen oppimisen mahdollisuuksien takaamista kaikille koskevan YK:n kestävän kehityksen tavoitteen 4⁸⁰ mukaisesti.
8. harkitsee mahdollisuutta laatia tulostaulu osaamispohjaisen opetuksen ja oppimisen tarjoamisesta ja taitojen kehittämisestä unionissa.

Tällä suosituksella korvataan elinikäisen oppimisen avaintaidoista 18 päivänä joulukuuta 2006 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

⁷⁸ Esimerkiksi digitaalisten taitojen viitekehys, ks. alaviite 30.

⁷⁹ Komission yksikköjen valmisteluasiakirja ”Assessment of Key Competences in initial education and training: Policy Guidance”, SWD(2012) 371.

⁸⁰ YK:n kestävän kehityksen tavoite 4, ks. alaviite 44.